

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ทัศนศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้เรียบเรียง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพงษ์ เพียศิริ
ดร.ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง

ผู้ตรวจ

อาจารย์กิตตินันท์ บุตะเคียน
อาจารย์กัญญาวิรุ์ เทียนขุน
อาจารย์ธเนศ ดิ้นสกุล

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เนื่ออ่อน ขว้ทองเขียว

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

website : www.iadth.com

สงวนลิขสิทธิ์

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๖๘
พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม
ISBN : 978-616-05-5188-0

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทศศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบและแนวคิดในงานทัศนศิลป์ วัสดุ อุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์ เทคนิคในการวาดภาพเพื่อสื่อความหมาย การวาดภาพแสดงบุคลิกลักษณะ ของตัวละคร การสร้างเกณฑ์ในการประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์ งานทัศนศิลป์และงานออกแบบ ในการโฆษณา งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทย

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สอนและผู้เรียน หนังสือเรียนเล่มนี้จึงได้จัดทำเนื้อหาที่ทันสมัย มีกิจกรรมสร้างสมรรถนะผู้เรียนด้วย Active Learning นอกจากนี้ยังได้สอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับ จุดประกายความคิด ทักษะชีวิตและอาชีพ คำศัพท์น่ารู้ เพิ่มเติมเสริมความรู้ ปลอดภัยไว้ก่อน โครงการสุนัตกรรม รักโลก กิจกรรมพัฒนาการอ่าน และผังสรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

รูปแบบและแนวคิดในงานทัศนศิลป์

๕

- รูปแบบของทัศนธาตุ ๖
- แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ทัศนธาตุและวัสดุ อุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์ ๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

วัสดุ อุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์

๑๘

- รูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์ในงานจิตรกรรม ๑๙
- รูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์ในงานประติมากรรม ๒๑
- รูปแบบ วัสดุ อุปกรณ์ในงานภาพพิมพ์ ๒๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

เทคนิคในการวาดภาพเพื่อสื่อความหมาย

๓๑

- การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ ๓๒
- วาดเส้น (Drawing) ๓๒
- สีชอล์ก (Pastel) ๓๔
- สีน้ำ (Watercolour) ๓๕
- สีน้ำมัน (Oil Colour) ๓๗
- สีฝุ่น (Tempera) ๓๙
- สีอะคริลิก (Acrylic) ๔๑
- การปะติด (Collage) ๔๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

การวาดภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร

๔๗

๔๙

๕๖

๕๘

- การวาดภาพคน
- การวาดภาพสัตว์
- การวาดภาพสิ่งของ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

การสร้างเกณฑ์ในการประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์

๖๑

๖๒

๖๓

๖๖

๖๗

- การนำเสนอผลงาน
- การสร้างเกณฑ์การประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์
- การพัฒนางานทัศนศิลป์
- การจัดทำแฟ้มสะสมงานทัศนศิลป์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

งานทัศนศิลป์และงานออกแบบในการโฆษณา

๗๓

๗๔

๗๕

๗๖

๗๗

๗๘

- ความหมายของการโฆษณา
- องค์ประกอบของการโฆษณา
- งานทัศนศิลป์และงานออกแบบในการโฆษณา
- หลักการออกแบบโฆษณา
- ตัวอย่างวิธีการใช้งานทัศนศิลป์งานออกแบบในการโฆษณา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทย

๘๓

๘๔

๘๖

๙๑

๙๘

- วัฒนธรรมที่สะท้อนในงานทัศนศิลป์ปัจจุบัน
- งานทัศนศิลป์ของไทยในแต่ละยุคสมัย
- ศิลปะสมัยใหม่ในชาติตะวันตก
- การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล

อภิธานศัพท์

๑๐๓

บรรณานุกรม

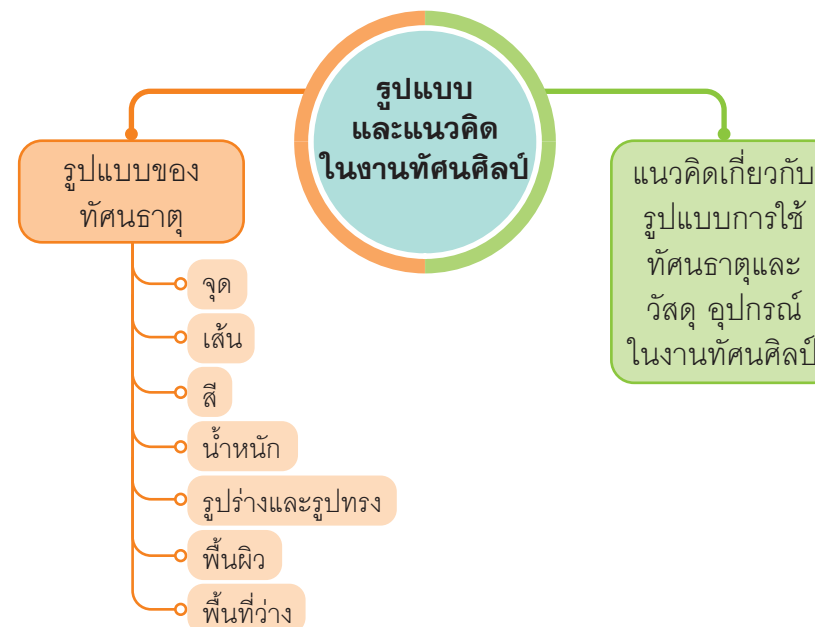
๑๐๖

หน่วยการเรียนรู้ที่

รูปแบบและแนวคิดในงานทัศนศิลป์

ผังสาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

- อภิปรายเกี่ยวกับทัศนธาตุในด้านรูปแบบและแนวคิดของงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา (ศ ๑.๑ ม.๒/๑)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- รูปแบบของทัศนธาตุและแนวคิดในงานทัศนศิลป์

สาระสำคัญ

ทัศนธาตุ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างงานทัศนศิลป์ การศึกษาเรียนรู้รูปแบบของทัศนธาตุที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกในงาน ทำให้สามารถนำรูปแบบของงานทัศนธาตุมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานได้ตรงตามแนวคิดในการสร้างงาน

รูปแบบของทัศนธาตุ

จุดประกายความคิด

‘เรือในท้องทะเล’ สีน้ามันบนผ้าใบ

ที่มา : Maria Bo (๒๕๖๕)/shutterstock.com

จากภาพ มีการจัดวาง
จุดเด่นของภาพอย่างไร

รูปแบบของทัศนธาตุ

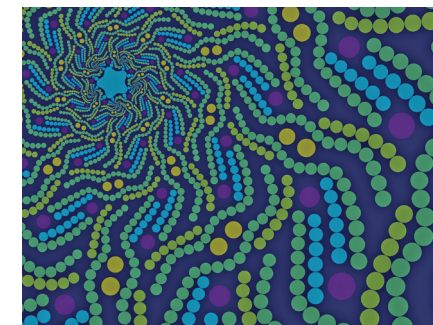
ทัศนธาตุ เป็นส่วนประกอบในการสร้างงานทัศนศิลป์ ศิลปินจะนำทัศนธาตุมาจัดวางด้วยหลักการจัดองค์ประกอบ ทำให้ภาพมีความสมบูรณ์ สวยงาม หลักการจัดองค์ประกอบ มีดังนี้

๑. **เอกภาพ (Unity)** เป็นการจัดวางทัศนธาตุให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งด้านเนื้อหาและความงาม
๒. **ความสมดุล (Balance)** เป็นการจัดวางส่วนประกอบภาพให้เกิดความสมดุลกันในการรับรู้ได้แก่
 - สมดุลแบบสมมาตร (Symmetrical Balance) หรือสมดุลแบบซ้าย-ขวาเหมือนกัน
 - สมดุลแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance) หรือสมดุลแบบซ้าย-ขวาไม่เหมือนกัน
๓. **ความกลมกลืน (Harmony)** เป็นการจัดวางทัศนธาตุให้เกิดความกลมกลืนสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งกัน
๔. **ความขัดแย้ง (Contrast)** เป็นการจัดวางทัศนธาตุให้ขัดแย้งกัน ไม่สัมพันธ์กัน
๕. **จุดเด่น (Dominance)** เป็นการจัดวางทัศนธาตุให้ปรากฏเด่นชัด ดึงดูดความสนใจ
๖. **สัดส่วน (Proportion)** เป็นการจัดวางส่วนประกอบภาพให้มีความสัมพันธ์ของขนาดพอเหมาะ และสอดคล้องกัน

โดยศิลปินจะนำรูปแบบของทัศนธาตุไปจัดวางตามหลักการจัดองค์ประกอบข้างต้น ทำให้เกิดรูปแบบของทัศนธาตุที่แตกต่างกันตามคุณสมบัติของทัศนธาตุนั้น ๆ ดังนี้

จุด (Dot)

จุด เป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่ทำให้เกิดทัศนธาตุอื่น ๆ เมื่อนำจุดมารวมกันในแบบต่าง ๆ เช่น จุดเรียงกันเกิดเป็นเส้น จุดรวมกันเกิดเป็นน้ำหนัก

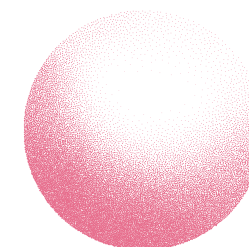
จุดในงานทัศนศิลป์

การวาดลวดลายด้วยจุดสีเหลือง เขียว และฟ้า

ที่มา : Jimette (๒๕๖๔)/shutterstock.com

รูปแบบของจุด

รูปแบบของจุด เป็นการนำจุดมารวมกัน ทำให้เกิดเป็นทัศนธาตุต่าง ๆ โดยใช้จุดที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น จุดที่มีขนาดแตกต่างกัน จุดที่มีสีแตกต่างกัน มาจัดวางให้เกิดการลวงตา เป็นความสัมพันธ์ของจุดแต่ละจุด เช่น

การใช้จุดวางรวมกัน ทำให้เกิดเป็นน้ำหนัก

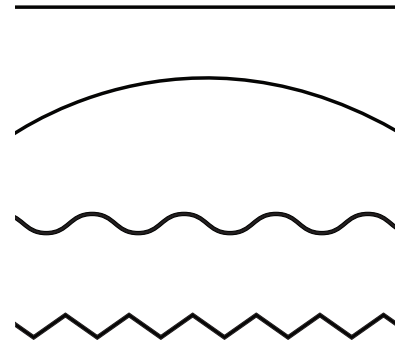
การใช้จุดเรียงต่อกันทำให้เกิดเป็นภาพ
‘บ่ายวันอาทิตย์บนเกาะลากร็องด์ฌัตต์’
ฌอร์ฌ-ปีแยร์ เซอรา สีน้ามัน ๒๔๒๙
ที่มา : Wikipedia (๒๕๖๗)

การใช้จุดเรียงต่อกัน ทำให้เกิดเป็นเส้น
ที่มา : Dedoma (๒๕๕๖)/shutterstock.com

เส้น (Line)

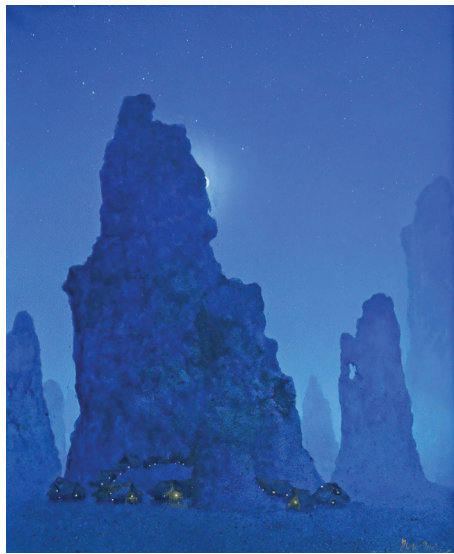
เส้น เกิดจากจุดหลาย ๆ จุด เรียงกันไปทิศทางต่าง ๆ เส้นมีหลายรูปแบบ สามารถนำไปขีด วาด สร้างเป็นทัศนธาตุอื่นเช่น รูปร่าง และรูปทรง น้ำหนักแสงเงาได้

เส้นแบบต่าง ๆ ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน

รูปแบบของเส้น

รูปแบบของเส้น เป็นการนำเส้นในลักษณะต่าง ๆ เช่น เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นคด เส้นคลื่น เส้นฟันปลา เส้นสั้น-ยาว เส้นระนาบ เส้นดิ่ง มาประกอบกันให้เกิดความสัมพันธ์ และแสดงอารมณ์ ความรู้สึกในลักษณะต่าง ๆ

‘บรรยากาศของความสงบ’ สมยศ ไตรเสนีย์
สีอะคริลิกบนผ้าใบ ๒๕๕๖
ที่มา : MoNWIC (ม.ป.ป.)/Shutterstock.com

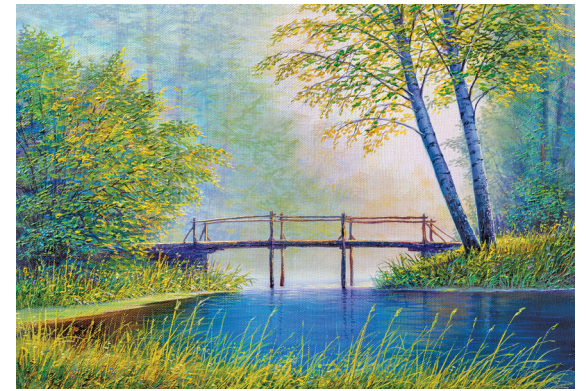

‘คิด’ (Preoccupation)
ชลุด นิมลเสมอ สาร์ิต ๒๕๔๘
ที่มา : หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร (๒๕๔๔)

ภาพคนนั่ง มือก่ปฏิกิริยาเอียงคอ มือเท้าศีรษะ จะเห็นจังหวะของเส้นที่เฉียงไปมาตั้งแต่แขน ขาลำตัวและศีรษะ ก่อให้เกิดลักษณะการเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง ตามรูปแบบของเส้น

สี (Colour)

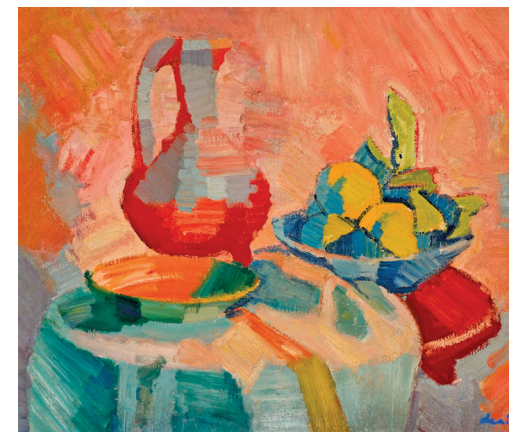
สี เกิดจากแสงส่องกระทบวัตถุ สะท้อนเข้าตา ทำให้เห็นเป็นสีต่าง ๆ สีแต่ละสี มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์แตกต่างกันและสามารถแสดงให้เห็นน้ำหนัก แสงเงา ตามความเข้ม-อ่อนของสี

ภาพทิวทัศน์ที่มีการใช้สีระบายอย่างสวยงาม
ที่มา : S-BELOW (๒๕๖๒)/Shutterstock.com

รูปแบบของสี

รูปแบบของสี เป็นการนำคุณลักษณะของสีเกี่ยวกับความเข้ม-อ่อน และการส่งอิทธิพลต่อความรู้สึก มาใช้ให้เกิดรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก เช่น การใช้สีวรรณะร้อน การใช้สีวรรณะเย็น การใช้สีที่ขัดแย้งกัน หรือการใช้สีเอกรงค์

‘หุ่นนิ่งกับเลมอน’ (Still Life with Lemons)
Dennis Peploe สีน้ำมันบนผ้าใบ ๑๙๖๘
ที่มา : ภาพวาดในโรงพยาบาลลอนดอน, อังกฤษ

การใช้รูปแบบสีแบบวรรณะร้อน-วรรณะเย็น ในการสร้างงาน ทำให้เกิดการตัดกันของสี

‘อรุณรุ่ง’ วินัย ปราบริปู
สีอะคริลิกบนผ้าใบ ๒๕๓๕
ที่มา : Rama9art (ม.ป.ป.)

การใช้รูปแบบสีแบบเอกรงค์ (Monochrome) ทำให้ภาพมีสีเดียว ทำให้สีมีความกลมกลืนกัน

น้ำหนัก (Value)

น้ำหนัก คือ ระดับความอ่อน-เข้มของสีต่างๆ หรือจำนวนของทัศนธาตุที่รวมกัน โไล่จากมากไปน้อย ทำให้เกิดน้ำหนักได้เช่นกัน น้ำหนักทำให้เกิดระยะและมิติ ทำให้แสดงถึงปริมาตรของรูปทรง

ระดับความอ่อน-เข้มทำให้เกิดน้ำหนัก

รูปแบบของน้ำหนัก

รูปแบบของน้ำหนัก คือ การใช้น้ำหนักที่มีความสว่างและความมืด หรือความอ่อน-เข้มของสี นำมาประกอบกันในลักษณะต่างๆ ทั้งลักษณะแบบความเป็นจริง หรือเพิ่มเติมให้มากขึ้นตามทัศนะส่วนตัว ตามจินตนาการและประสบการณ์ ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์อาจจะบายน้ำหนักอ่อน-เข้มตามแนวความคิด และจุดประสงค์ที่ต้องการโดยอิสระ

‘ฤดูเก็บเกี่ยว’ (The Harvest (for Emile Barnard))
วินเซนต์ แวน โก๊ะ ปากกาลิน้ำตาลบนกระดาษ ๒๕๓๑
ที่มา : พิพิธภัณฑ์ภาพพิมพ์และภาพวาด, เยอรมนี

การใช้รูปแบบของน้ำหนักจากเส้นทำให้เกิดแสงเงาและความรู้สึกเหมือนจริง

‘การชดเชยสีรุ้ง หมายเลข ๗’
(Iridescent Interpenetration No.7)
จาโกโม บัลล่า สีน้ำมัน ๒๕๕๕
ที่มา : หอศิลป์เทศบาลแห่งศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัย, อิตาลี

การใช้รูปทรง และสีที่มีรูปแบบน้ำหนักต่างกัน ทำให้เกิดองค์ประกอบภาพ

รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)

รูปร่างมีลักษณะ ๒ มิติ คือ มีด้านกว้างและด้านยาว รูปทรงมีลักษณะ ๓ มิติ มีความกว้าง ความยาว และความสูง โดยรูปร่างและรูปทรงเป็นทัศนธาตุที่จะนำมาจัดวางรวมกับทัศนธาตุอื่นๆ เพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น

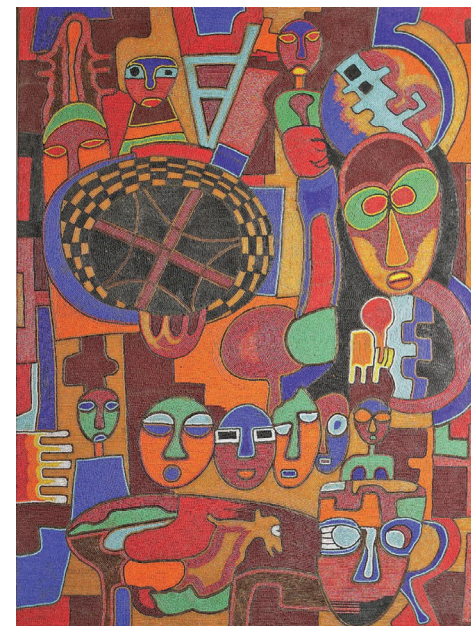

รูปร่างแบบต่าง ๆ

รูปทรงแบบต่าง ๆ

รูปแบบของรูปร่างและรูปทรง

รูปแบบของรูปร่างและรูปทรง เป็นการนำรูปร่างและรูปทรงแบบต่าง ๆ ได้แก่ รูปร่างรูปทรงธรรมชาติ รูปร่างรูปทรงอิสระ รูปร่างรูปทรงเรขาคณิต มาประกอบกันให้เกิดความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวที่ต้องการแสดงออก

‘คนแห่งความหวัง’ (The People of Hope)
จิมมี่ บูโรโมห์ ลูกปัดบนกระดาษ ๒๕๔๓
ที่มา : พิพิธภัณฑ์ศิลปะ Yemisi Shyllon, ไนจีเรีย

การใช้รูปร่างมาประกอบกันให้เกิดเป็นเรื่องราว

‘ภาพร่างของศีรษะ (เรขาคณิต)’
(Head Study (Geometric))
รพินทรนาถ สุภากร หมึกบนกระดาษ ๒๕๓๒
ที่มา : หอศิลปะสมัยใหม่แห่งชาติ, อินเดีย

การใช้รูปทรงเรขาคณิตมาประกอบกันให้เกิดความสัมพันธ์ด้วยการจัดองค์ประกอบ

พื้นผิว (Texture)

พื้นผิว เป็นลักษณะภายนอกของสิ่งต่าง ๆ สามารถสัมผัสหรือเห็นได้ด้วยตา มีทั้งแบบที่มีอยู่ในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น พื้นผิวที่แตกต่างกันทำให้เกิดความรู้สึกที่ต่างกัน ทั้งในขณะที่ยังมองและตอนที่สัมผัส

พื้นผิวที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต่างกัน

รูปแบบของพื้นผิว

รูปแบบของพื้นผิว คือ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยการนำพื้นผิวที่สามารถสัมผัสได้จริง หรือการสร้างสรรค์พื้นผิวลงตาที่ส่งผลต่อความรู้สึกมาประกอบกัน ให้สอดคล้องสัมพันธ์ตามความคิด และจินตนาการ ทั้งนี้ อาจมีการทดลองนำวัสดุที่มีพื้นผิวหลากหลายมาสร้างสรรค์ เพื่อสร้างผลทางอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานศิลปะให้ก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยศิลปินอาจใช้ทัศนธาตุในการลงตาให้เกิดพื้นผิว หรือใช้พื้นผิวจริงในการสร้างผลงาน

‘ม้าไม้’ (Wooden Gallop)

โรเบิร์ต เราส์เชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg)

สื่อผสมบนไม้อัด ๒๕๐๕

ที่มา : พิพิธภัณฑ์ศิลปะโครสเลอร์, สหรัฐอเมริกา

การสร้างผลงานด้วยรูปแบบพื้นผิวจากวัสดุจริง ด้วยการปะติด

‘ม้าล้นทราญ’ (Apocalyptic Horse)

อัลเบิร์ต ทักเกอร์ สีน้ามันบนฮาร์ดบอร์ด ๒๕๔๔

ที่มา : หอศิลป์แห่งชาตินิวเซาท์เวลส์, ออสเตรเลีย

การสร้างผลงานด้วยรูปแบบของพื้นผิวด้วย การใช้ทัศนธาตุทำให้เกิดเป็นพื้นผิวจากการมอง

พื้นที่ว่าง (Space)

พื้นที่ว่าง หมายถึง บริเวณว่างที่ไม่ใช่ส่วนของรูปทรง เป็นพื้นที่ว่างรอบ ๆ จุดเด่นหรือองค์ประกอบ ในภาพหรืองานประติมากรรม ทำให้เกิดความรู้สึกโปร่ง โล่ง และเกิดมิติภายในงานจากการลงตา

พื้นที่ว่างบริเวณรอบวัตถุ ทำให้เกิดระยะความลึก

รูปแบบของพื้นที่ว่าง

รูปแบบของพื้นที่ว่างในงานทัศนศิลป์เป็นการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ให้มีระยะห่างจากกัน หรือซ้อนกัน ทำให้เกิดการลงตาด้วยทัศนธาตุอื่น เป็นมิติและความลึกหรือพื้นที่ว่างภายในภาพ นอกจากนี้ ยังใช้พื้นที่ว่างในการเน้นจุดเด่น หรือจัดวางที่ว่างในระยะที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นจังหวะ และการซ้ำภายในงานได้

‘กระดาษ’ (Papers) โยเซ่ ซาโฮเนโร เวนา

ดินสอถ่าน ดินสอแกรไฟต์ และดินสอสีชอล์ก ๒๕๖๓

ที่มา : สมาคมจิตรกรและประติมากรแห่งสเปน (AEPE)

การใช้พื้นที่ว่างให้ภาพเกิดมิติในงานและ ช่วยเน้นจุดเด่นของภาพให้มีความโดดเด่นในภาพ

‘ฟาร์มคอร์เนล’ (The Cornell Farm)

เอ็ดเวิร์ด ฮักส์ สีน้ามันบนผ้าใบ ๒๓๙๑

ที่มา : หอศิลป์แห่งชาติ, สหรัฐอเมริกา

การใช้พื้นที่ว่างเข้ามาในการจัดองค์ประกอบ ภาพทัศนให้งานดูสวยงาม โปร่ง โล่ง ไม่อึดอัด มีการจัดสัดส่วนขององค์ประกอบที่เหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ทัศนธาตุและวัสดุ อุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์

แนวคิดในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของศิลปินแต่ละท่านจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ จุดมุ่งหมาย ความชอบ ประสบการณ์ และเทคนิคของศิลปิน ทำให้มีการเลือกใช้รูปแบบของทัศนธาตุ และการจัดองค์ประกอบแตกต่างกัน ตามความต้องการของศิลปิน

ตัวอย่างแนวคิดในงานของศิลปินที่ใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างงานทัศนศิลป์ที่แตกต่างกัน

‘การศึกษา ๑๒ ครั้ง ของภูเขาไฟวิซุเวียส’
(Twelve Studies of Vesuvius)
จูเซปเป เดอ นิตติส จิตรกรรมฝาผนัง ๒๔๑๕
ที่มา : Galleria d’Arte Moderna, อิตาลี

ศิลปินมีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สี โดยไม่ยึดติด กับความเป็นจริง เน้นการแสดงออก แบบรวดเร็ว ฉับพลัน ทำให้ผลงานมีการใช้รูปแบบของสี น้ำหนัก และพื้นผิว เป็นหลักในการจัดวางตำแหน่ง ให้เชื่อมโยง ต่อเนื่อง กลมกลืนกัน

‘ชาวเขา’ ประสงค์ ปัทมานุช สีฝุ่น ๒๕๐๙
ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ศิลปินมีแนวคิดเกี่ยวกับการลดทอนความ เหมือนจริงของภาพ ต้องการแสดงออกให้เห็นถึง รูปร่างเรขาคณิตที่อยู่ในสิ่งต่าง ๆ จึงมีการลดทอน รูปทรงธรรมชาติให้เห็นเป็นรูปแบบรูปร่าง เรขาคณิต มีการใช้สีและเส้นทำให้งานสมบูรณ์ น่าสนใจ

‘Deep Creeks’ ลันด์ สารากรบริรักษ์ สีน้ำมัน ๒๕๓๘
ที่มา : Rama9art

ศิลปินมีแนวคิดเกี่ยวกับความงามของทิวทัศน์ สิ่งแวดล้อมรอบตัว การถ่ายทอดความงามนั้น ผลงานจึงมีความสวยงาม สดใส มีการใช้รูปแบบ ของเส้น น้ำหนัก สี ให้มีความรู้สึกเหมือนจริง เกิดเป็นมิติแสงเงาที่สวยงาม

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

G

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

- นักเรียนสรุปรูปแบบของทัศนธาตุเป็นแผนภาพความคิด โดยทำลงบนสมุดของตนเอง ดังตัวอย่าง

P

ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

- นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนด แล้วร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายรูปแบบของทัศนธาตุ และแนวคิดของภาพ ในประเด็นต่อไปนี้

- ภาพนี้ มีการใช้รูปแบบของทัศนธาตุอย่างไร
- ภาพนี้ ศิลปินมีแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างไร

A1

ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

- นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้รูปแบบของทัศนธาตุต่าง ๆ และบันทึกแนวคิด ในการสร้างผลงานลงในแบบบันทึก โดยทำลงบนสมุดของตนเอง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างภาพผลงานทัศนศิลป์

- ชื่อผลงาน
- เทคนิค
- รูปแบบของทัศนธาตุในผลงานทัศนศิลป์
- แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์

A2 ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

๔. นักเรียนนำเสนอผลงานและประเมินผลงานของตนเอง โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ โดยทำลงบนสมุดของตนเอง

แบบประเมินการสร้างสรรค์ผลงาน

รายการการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
๑. การสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบทัศนธาตุ	☐	☐	☐
๒. ความคิดสร้างสรรค์	☐	☐	☐
๓. ความสอดคล้องของรูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์	☐	☐	☐
๔. ความประณีต สวยงาม	☐	☐	☐

S ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)

๕. นักเรียนร่วมกัน อภิปรายและแนะแนวทางในการนำความรู้ไปต่อยอด และพัฒนาผลงาน ดังนี้
- นักเรียนสามารถนำการจัดองค์ประกอบและแนวคิดในงานทัศนศิลป์ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และคุณค่าต่อสังคมได้อย่างไรบ้าง

กิจกรรมพัฒนาการอ่าน

นักเรียนอ่านคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ต่อไปนี้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
อสมมาตร	อะ - สม - มาต	ไม่สมมาตร ไม่เหมือนกันทั้ง ๒ ด้าน
เอกรงค์	เอก - กะ - รง	รูปแบบการใช้สีแบบสีเดียวในงานทัศนศิลป์

WORD คำศัพท์น่ารู้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
Contrast	คอน' เทรสทุ	ความขัดแย้ง ตรงข้ามกัน
Value	แวล' ลิว	น้ำหนัก

โครงงานสุนัตกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มตามหัวข้อรูปแบบของทัศนธาตุ แล้วร่วมกันสร้างสรรค์งานศิลปะตามหัวข้อกลุ่มละ ๑ ผลงาน แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น

ผังสรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้

